

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีเป้าหมายให้โรงเรียนจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น โรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องมีรูปแบบการบริหาร การจัดการ และดำเนินการจัดการศึกษา (ประเวศ วะสี, 2532: 61) ทั้งนี้แนวทางในการบริหารและการจัดการศึกษา อันจะนำไปสู่การปฏิรูประบบการบริหารจัดการจากแบบเดิมที่เน้นการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ไปสู่การบริหารแบบกระจายอำนาจ โดยเฉพาะมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดสาระสำคัญให้กระทรวง กระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้การศึกษาสร้างคนและสร้างความรู้สู่สังคม คุณธรรม คุณภาพ สมรรถภาพและประสิทธิภาพต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 1)

ในหมวด 7 ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 53 กำหนดให้องค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับ ดูแลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครูและผู้บริหารการศึกษา ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามที่กฎหมายกำหนด การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษา เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีภาวะผู้นำและมีคุณธรรม สามารถที่จะประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายในการพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วรเชษฐ์ กว๋ยเทศ, 2546: 2) ประกอบกับมีการกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารการศึกษามืออาชีพที่มีความรู้ความสามารถ ความเป็นอิสระและคล่องตัว

ในการบริหารงานของสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่ เป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการในสถานศึกษา ที่ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาของสถานศึกษา กำกับตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล การดำเนินงานของบุคลากรและหน่วยงานภายในสถานศึกษาให้ดำเนินการจัดการศึกษาในความ รับผิดชอบให้เป็นไปตามนโยบาย คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของกระทรวง เขตพื้นที่ การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งระดมสรรพกำลัง และทรัพยากรต่างๆจากท้องถิ่น มาใช้ในการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาสอดคล้องกับนัยมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (วันชัย ดนัยตโมนุท, 2542: 60-61)

ในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจ การบริหารงาน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปไปยังเขต พื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้การบริหารจัดการเกิดความคล่องตัว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา โดยในระดับสถานศึกษา ผู้ที่มีบทบาทหลักในการบริหารงานคือผู้บริหารสถานศึกษา (ธวัช บุญยมติ และฉันทนา จันทร์บรรจง, 2547: 38) ผู้บริหารในสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษา จะเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดจุดหมายวางแผน กำหนดเป้าหมาย ตลอดจนวิธีดำเนินงานของ โรงเรียน เพื่อให้การบริหารโรงเรียนบรรลุผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐ ที่กำหนดไว้และจะต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผลทางการศึกษาให้สูงขึ้น (กรมสามัญศึกษา, 2521: 75 อ้างถึงใน คณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ, 2537: 1)

ในสภาพที่เป็นอยู่การดำเนินการเกี่ยวกับวิชาชีพการบริหารสถานศึกษา ทั้งการผลิต พัฒนา และการดำเนินการตามมาตรฐานวิชาชีพและเป็นไปได้ไม่สมบูรณ์นัก ทั้งยังไม่สามารถทำให้ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นมืออาชีพได้อย่างมุ่งหวัง จึงเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาบันผลิต และพัฒนาผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งตัวผู้บริหารสถานศึกษาเองที่จะต้องร่วมผลิตและ ร่วมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำที่จะช่วยเ้าให้การบริหารและการจัดการศึกษา มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนำไปสู่คุณภาพที่พึงประสงค์ต่อไป ในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้มีความ จำเป็นในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพสูงมาก ทั้งนี้เนื่องจากหลักการและเหตุผล หลายประการ ได้แก่ ปัญหาการจัดการศึกษา กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ผลการจัดการและ การบริหารการศึกษายังไม่ได้คุณภาพ ปัญหาการผลิตและพัฒนาผู้บริหารและการใช้การบริหาร โรงเรียนเป็นฐาน (ธีระ รุญเจริญ, 2550: 82)

ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับในยุคของการเปลี่ยนแปลงที่ให้ความสำคัญของความเป็นมืออาชีพ ย่อมต้องตระหนักถึงคุณลักษณะ ความรู้และความสามารถของผู้บริหาร ทั้งนี้เนื่องจากความต้องการทางสังคมได้สะท้อนให้เห็นทั้งในด้านกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ความต้องการผู้ชำนาญการ ผู้เชี่ยวชาญและผู้เชี่ยวชาญพิเศษในวงการวิชาชีพด้านต่างๆ มีความจริงจังกมากขึ้น ดังนั้น“ความเป็นมืออาชีพ (Professional)” จึงเป็นสิ่งที่มีความหมายและความจำเป็นที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกและผู้บริหารจึงสมควรต้องเป็นบุคคลที่เป็นจุดเริ่มต้นและมีการเริ่มต้น เพื่อเป็นทั้งผู้กระตุ้นและเป็นแบบอย่างที่ดีในบุคคลเดียวกัน (ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2547: 14-15) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทยของ ชีระ รุญเจริญ (2545: 136) พบว่าจากการศึกษาทำให้รู้ถึงสภาพปัญหา และความต้องการของโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนซึ่งมีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาความสำเร็จหรือการบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาตามที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ย่อมต้องอาศัยผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก หน่วยงานระดับอื่นมีส่วนไม่มากนัก โดยเฉพาะแนวโน้มที่เป็นอยู่ผู้บริหารการศึกษาระดับเหนือขึ้นไปกำกับ ติดตาม หรือมีอำนาจในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนได้ไม่มากนัก อีกทั้งการบริหารและการจัดการศึกษาจะบรรลุตามเป้าหมายของการศึกษา ย่อมต้องอาศัยความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างมาก กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลมีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรมเป็นที่ยอมรับ กอปรทั้งมีความฉลาดทั้งทางสติปัญญา ทางอารมณ์และความฉลาดทางคุณธรรม รวมทั้งปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนจึงจะนำไปสู่ความมีสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา

ผู้บริหารมืออาชีพคือความหวังของการศึกษาไทย เป็นความหวังสำหรับเยาวชนผู้เป็นอนาคตของชาติและสังคมไทยโดยรวม แม้จะเริ่มต้นด้วยความพยายามในการสร้างผู้บริหารต้นแบบจำนวนไม่มากนัก แต่การขยายผลอย่างมั่นคงและต่อเนื่องจะนำไปสู่การยกระดับผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพโดยทั่วหน้ากัน ประเทศไทยเราจะมีผู้บริหารที่มีคุณภาพและมาตรฐานไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าประเทศใด ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพเหล่านี้ที่จะเป็นผู้นำการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยอย่างแท้จริง (ชีระ รุญเจริญ, 2547: 9-10)

สำหรับสภาพการปฏิบัติงานด้านการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาสเขต 1 รับผิดชอบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดนราธิวาส 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอบาเจาะ อำเภอยี่งอ อำเภอเรือเสาะ และอำเภอศรีสาคร มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 157 โรงเรียนมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 42,748 คน ผลการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการศึกษา

จากการประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) สรุปผลการประเมิน ดังนี้คือ 1) ด้านผู้เรียนไม่ได้มาตรฐานคุณภาพ ได้แก่ มาตรฐานที่ 5 มาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 6 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามลำดับ 2) ด้านผู้สอนไม่ได้มาตรฐานคุณภาพ ได้แก่ มาตรฐานที่ 24 และมาตรฐานที่ 22 ตามลำดับ และด้านผู้บริหารไม่ได้มาตรฐานคุณภาพ ได้แก่ มาตรฐานที่ 25 และมาตรฐานที่ 18 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามลำดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1, 2550: 3-8) และจากรายงานการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ 2549 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษา ผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัด พบว่าส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับมาตรฐานคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งคะแนนอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะด้านผู้เรียน ซึ่งได้มีการระบุแนวทางการพัฒนา ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและเป็นปัญหาที่ต้องการพัฒนานั้นเกี่ยวข้องกับตัวผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารทุกระดับต้องเร่งรัดและนิเทศให้การจัดการเรียนการสอนสนองต่อปัญหาและความต้องการ ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในกิจกรรมหลัก กิจกรรมรอง และกิจกรรมสนับสนุน ตามลำดับ ผู้บังคับบัญชาควรสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ให้หลายรูปแบบมากขึ้น ควรมีนโยบายหรือแนวทางในการกำกับ เร่งรัดให้ผู้บริหารได้บริหารงานโดยเน้นงานวิชาการเป็นหลัก ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการบริหารงบประมาณด้านคุณภาพผู้เรียนให้มากกว่าด้านอื่นๆ ผู้บริหารควรจัดการเชิงรุกในทุกระดับ ผู้บริหารควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1, 2549: 63-65)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานั้นประกอบกับเนื่องจากสภาพพื้นที่ของอำเภอศรีสาครเป็นพื้นที่ห่างไกลจากอำเภอเมืองนราธิวาส ลักษณะเป็นพื้นที่ไหล่เขา และเป็นพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท ประชาชนส่วนใหญ่มีการโยกย้ายออกจากพื้นที่เพื่อการประกอบอาชีพ ทำให้เกิดปัญหาการหลั่งไหลของประชากรที่กำลังศึกษาอยู่เดินทางเข้าศึกษาในอำเภอเมืองมากขึ้น ทำให้โรงเรียนต่างๆ ในอำเภอศรีสาครมีจำนวนนักเรียนลดลงและด้วยเหตุปัจจัยคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังต่ำกว่าเป้าหมายในมาตรฐานด้านผู้เรียน สอดคล้องกับผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2551: 28) ของโรงเรียนบ้านคอลอกาเว ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ที่สุดในอำเภอศรีสาครมีผลการประเมินมาตรฐานที่ 5 คือ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร รอบที่ 2 คุณภาพอยู่ในระดับปรับปรุง สรุปสถานศึกษายังไม่มี การพัฒนาการศึกษา ไม่บรรลุมาตรฐานเป้าหมายตามแผน จะเห็นได้ว่ามาตรฐานด้านผู้เรียน

ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขและหาเหตุปัจจัยที่จะทำให้การพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียนมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุดังกล่าวปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อรูปแบบการบริหาร การจัดการ และดำเนินการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษาด้านต่างๆ คือ คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพ ของผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและให้ สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กำหนด โดยผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะและคุณสมบัติของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาระดับมืออาชีพ เพื่อเป็นกลไกหลักสำคัญในการที่จะขับเคลื่อนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่สถานศึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครู ตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 เนื่องจากการบริหารจัดการจะประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ย่อมต้องอาศัยความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารเป็นหลักสำคัญ อันจะส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิผลทางการศึกษา โดยศึกษาจากความคิดเห็นของครู ด้วยเหตุผลที่ว่าครูเป็นผู้ร่วมงานและมีความใกล้ชิดกับผู้บริหารโดยตรง เพื่อจะได้ข้อมูลตามสภาพ ที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหาร สถานศึกษาและเป็นข้อมูล แนวทางในการพัฒนาความเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหาร สถานศึกษาให้บรรลุผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครู ในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครู ในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามสภาพที่เป็นจริง โดยจำแนกตามสถานภาพของครู
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครู ในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามสภาพที่คาดหวัง โดยจำแนกตามสถานภาพของครู

4. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครู ในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามสภาพที่เป็นจริง โดยจำแนกตามประสบการณ์การเป็นผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

5. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครู ในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามสภาพที่เป็นจริงและตามสภาพที่คาดหวังภาพรวม

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครู ในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยมีโรงเรียนทั้งหมด 19 โรงเรียน มีครูจำนวน 340 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1, 2551: 7)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสัดส่วนของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 181 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 สถานภาพของครูในสถานศึกษาอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งงาน ได้ดังนี้

- 1) ครูอัตราจ้าง / วิทยากรสอนศาสนา
- 2) พนักงานราชการ
- 3) ครูผู้ช่วย
- 4) ครู คศ.1 - ครู คศ.3

2.1.2 ประสบการณ์การเป็นผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามระยะเวลาของประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร ได้ดังนี้

- 1) 1-5 ปี
- 2) 6-10 ปี
- 3) 11-15 ปี
- 4) 16-20 ปี
- 5) 20 ปีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครูในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง มี 6 ประการ ประกอบด้วย

- 2.2.1 การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม
- 2.2.2 การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ
- 2.2.3 การเป็นผู้นำด้านวิชาการ
- 2.2.4 การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ
- 2.2.5 การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน
- 2.2.6 การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูของสถานศึกษาในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพตามสภาพที่เป็นจริงแตกต่างกัน

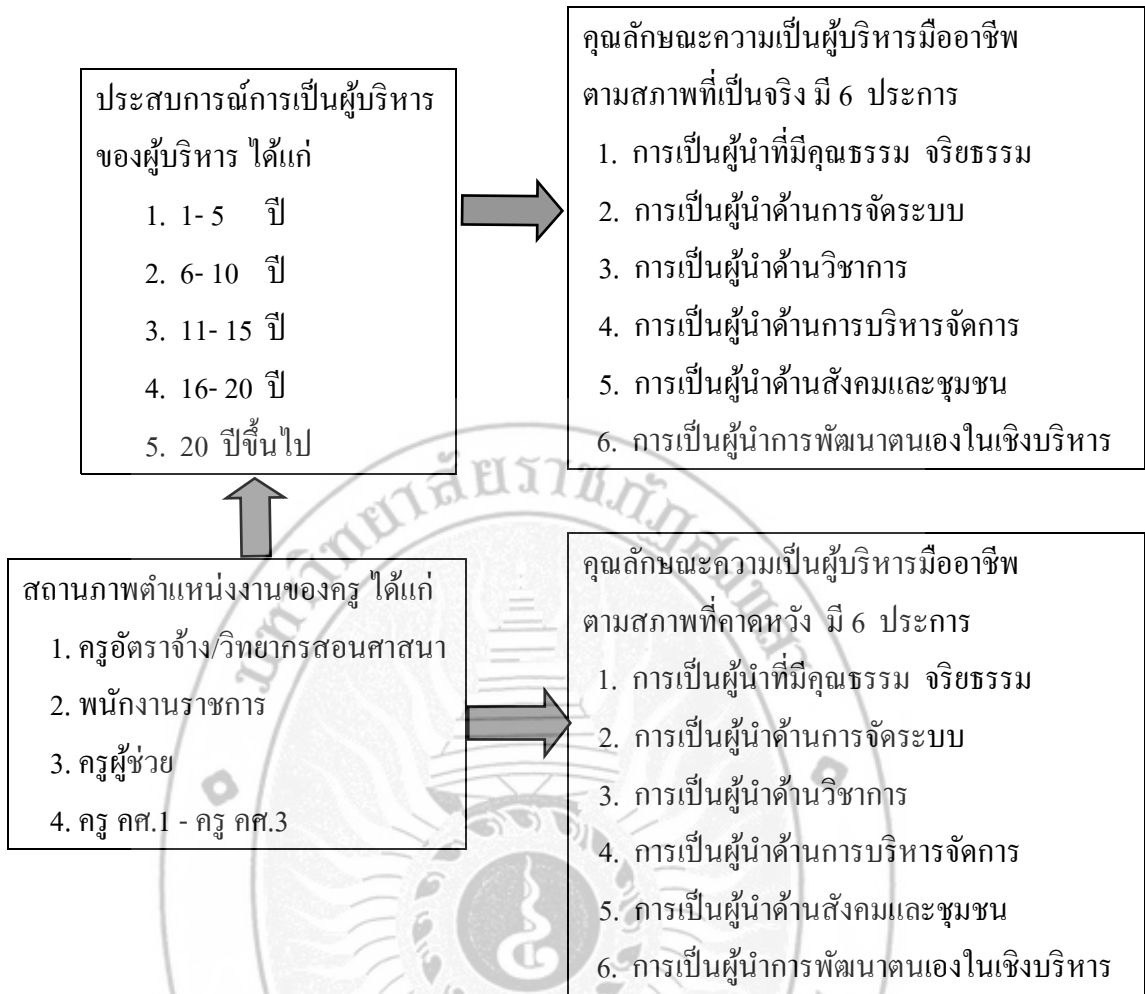
2. ครูของสถานศึกษาในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพตามสภาพที่คาดหวังแตกต่างกัน

3. ประสบการณ์การเป็นผู้บริหารของผู้บริหารที่แตกต่างกัน มีผลให้ครูของสถานศึกษาในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพตามสภาพที่เป็นจริงแตกต่างกัน

4. ครูของสถานศึกษาในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 ที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะความเป็น ผู้บริหารมืออาชีพตามสภาพที่เป็นจริงและตามสภาพที่คาดหวังแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

คุณลักษณะของผู้บริหารตามมาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยตรง (ธีระ รุญเจริญ, 2550: 133) การวิจัยเรื่องนี้มีกรอบแนวคิดว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำ สูงสุดในสถานศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบการทำงานในทุกด้านและเป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของ สถานศึกษา จึงต้องแสดงความสามารถและศักยภาพอย่างเต็มที่ เป็นแบบอย่างที่ดี จำเป็นต้อง มีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพในด้านต่างๆที่เอื้อต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ สถานศึกษา ดังนั้นจึงมีผู้ศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพที่เอื้อประโยชน์ต่อ การบริหารงานของผู้บริหารมากมาย ผู้วิจัยได้ยึดกรอบแนวคิดตามสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ(หวน พันธุ์พันธ์, 2548: 44-45) ได้มีการจัดทำหลักสูตร “ผู้บริหารสถานศึกษา มืออาชีพ” โดยกำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพไว้ 6 ประการ ได้แก่ การเป็น ผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ การเป็นผู้นำด้านวิชาการ การเป็นผู้นำ ด้านการบริหารจัดการ การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน และการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเอง ในเชิงบริหาร จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียน รวมทั้งผู้รักษาการแทนในตำแหน่งนั้นๆ โดยรับคำสั่งแต่งตั้งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ วิทยากรอิสลามศึกษา วิทยากรสอนศาสนา ครูอัตราจ้างและผู้ปฏิบัติการสอนที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการอยู่ในสถานศึกษา
3. ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางการบริหารเป็นอย่างดี ยึดถือและปฏิบัติตนกับวิชาชีพทางการบริหาร เป็นผู้มีความรู้ เจตคติที่ดี มีทักษะที่เหมาะสมและจิตวิญญาณที่กล้ารับผิดชอบและกล้าเผชิญต่อผลกระทบอันเนื่องมาจากภารกิจต่างๆ ทางด้านการบริหาร

4. คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง พฤติกรรมต่างๆ ที่ผู้บริหารสถานศึกษา แสดงออกว่าเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างดี ตามความคิดเห็นของครู อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ซึ่งได้ศึกษา 6 ประการ ประกอบด้วย

4.1 การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่แสดงออกมากว่าเป็นผู้บริหารมืออาชีพด้านการบริหารบุคคลตามแนวคิดของศาสนา และการบริหารจัดการภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

4.2 การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่สามารถเป็นผู้บริหารมืออาชีพด้านการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ การจัดและใช้ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร การจัดระบบเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ

4.3 การเป็นผู้นำด้านวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่สามารถเป็นผู้บริหารมืออาชีพด้านการพัฒนาหลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศ การพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาครูตามแนวปฏิบัติการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ และการประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

4.4 การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่สามารถเป็นผู้บริหารมืออาชีพด้านการวางแผนกลยุทธ์ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และเทคนิคการบริหารจัดการแนวใหม่

4.5 การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่สามารถเป็นผู้บริหารมืออาชีพด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนเพื่อชุมชนและสังคม และการบริหารในบริบทที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม

4.6 การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่สามารถพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

5. ตำแหน่งงานของครู หมายถึง ตำแหน่งงานที่ครูปฏิบัติหน้าที่ราชการอยู่ในสถานศึกษา ได้แก่ ตำแหน่งครูอัตราจ้าง/วิทยากรสอนศาสนา ตำแหน่งพนักงานราชการ ตำแหน่งครูผู้ช่วยและ ตำแหน่งครู คศ.1 - ครู คศ.3

6. ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งระยะเวลาที่รักษาการแทนผู้บริหารสถานศึกษา

7. สภาพที่เป็นจริง หมายถึง สภาพคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกิดขึ้นจริง

8. สภาพที่คาดหวัง หมายถึง สภาพความต้องการคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามที่มุ่งหวัง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับระดับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1
2. ได้ข้อมูลและสารสนเทศสำหรับเสนอแนะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารแก่สถานศึกษา
3. เป็นข้อมูลแนวทางในการพัฒนาความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น
4. เป็นประโยชน์กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และผู้บริหารในการนำข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านต่างๆ ให้ส่งผลดีต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

